

“ ...

I- İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ: 15.7.1994 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümünde aynen şöyle denilmektedir:

"Özelleştirme uygulamalarının düzenlenmesi ile özelleştirme sonucunda doğabilecek istihdamla ilgili sorunların çözümlenmesine ilişkin kanun hükmünde kararnameler çıkarılması amacıyla yetki verilmesine dair 5.5.1994 tarihli ve 3987 sayılı Kanun Yüksek Mahkemenizce Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

3987 sayılı Yetki Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden bu yana muhtelif konularda 530, 531, 532, 533 ve 546 sayılı olmak üzere 5 adet Kanun Hükmünde Kararname yürürlüğe konulmuş bulunmaktadır. Ancak bu Kanun Hükmünde Kararnamelerin çıkarılmasına mesnet teşkil eden 3987 sayılı Yetki Kanunu'nun iptal edilmiş olması, her şeyden önce mezkûr Kanun Hükmünde Kararnameleri hukuki ve anayasal dayanaktan yoksun hâle getirmiştir.

Sadece bu sebeple dahi Yüksek Mahkemenizin bu alandaki müesses kararları da dikkate alındığında 531 sayılı "28.5.1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin de iptali gerektiği düşünülmektedir. Kaldı ki 531 sayılı Kanun Hükmünde Kararname Anayasa'nın 2, 6, 7, 8, 10, 11, 48, 49, 60, 87, 91, 138 ve 153. maddelerine de aykırı bulunmaktadır.

Zira Bakanlar Kurulu (Hükümet), Yüksek Mahkemenizce daha önce iptal edilmiş bulunan 24.6.1993 tarihli ve 3911 sayılı Yetki Kanunu'nu bu defa 5.5.1994 gün ve 3987, 18.5.1994 gün ve 3990, 1.6.1994 ve 3991 ve 16.6.1994 gün ve 4004 sayılı Yetki Kanunlarıyla yeniden düzenleyerek yasama organını devre dışı bırakmak suretiyle Anayasa'nın 6. maddesindeki egemenliğin kullanılması esaslarını ihlal ederek Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkilerini devralma yoluna girmiştir. Bu tutumu Anayasa'nın 2. maddesindeki hukuk devleti, 7, 8 ve 9. maddelerindeki kuvvetler ayrılığı ve yetkilerin devredilemeyeceği, 6. maddesindeki egemenlik haklarının devredilemeyeceği ilkeleriyle bağdaştırmak mümkün görülmemektedir.

Keza Anayasa'nın söz konusu maddeleri muvacehesinde 87. maddesine göre kanun koyma yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir. Her ne kadar Anayasa'nın 87. maddesinde Bakanlar Kuruluna kanun gücünde kararname çıkarma yetkisinin verilebileceği öngörülmüş ise de 91. maddesi de bunun çerçevesini ve şartlarını koymuştur. 138 ve 153. maddeleri de yargı kararlarının yürütme ve yargı organlarıyla idari makamlarını bağlayıcı nitelik taşıdığını ve uyulmasının zorunlu olduğunu hükme bağlamıştır.

Nitekim, 3987 ve 3990 sayılı Yetki Kanunları bu ana hükümler ve kurallar gözönünde bulundurularak iptal edilmiş ve 531 sayılı Kanun Hükmünde Kararname de hukuki dayanaktan yoksun hâle gelmiştir.

Bu genel açıklamalar muvacehesinde;

1- Anayasa'nın 2, 6, 7 ve 8. Maddelerine Aykırılık:

Anayasa'nın 2. maddesi "Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir." hükmünü taşımakla cumhuriyetimizin temel ilkelerinden birisinin de hukukun üstünlüğü ilkesini kabul

etmiş ve bu düzenlemenin bir gereği olarak 6. maddesiyle "... egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz."; 7. maddesi "Yasama yetkisi Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki Devredilemez."; yürütme görevini düzenleyen 8. maddesi de "Yürütme yetkisi ve görevi ... Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir." hüküm ve kurallarıyla kuvvetler ayrılığı ilkesini kabul etmiştir.

Dava konusu 531 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, müstenidatı olan 3987 sayılı Yetki Kanunu'nun, Anayasa'nın başta yukarıda sayılan Anayasa kuralları olmak üzere muhtelif maddelerine aykırılığı sebebiyle iptal edilmekle hukuki dayanaktan yoksun olmakla birlikte tamamen yürütmenin, yasama organının görevlerine müdahale niteliğini de taşımakla Anayasa'nın 2, 6, 7 ve 8. maddelerindeki kurallara aykırı olduğu düşünülmektedir.

2- Anayasa'nın 10. Maddesine Aykırılık:

Bilindiği üzere Anayasa'nın 10. maddesi, herkesin, herhangi bir sebeple ayırım yapılmaksızın kanun önünde eşitliğini düzenlemekle birlikte hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı kuralını öngörmektedir. Oysa dava konusu 531 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenlemeler sonucunda 3291 sayılı Kanun'un 16. maddesi değiştirilmek suretiyle özelleştirilen veya tasfiye edilen kuruluşlarda çalışanlardan sadece T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilmiş olanların başka kuruluşları nakli öngörülmeyle, bu kuruluşlarda aynı yetkiyi kullanan ve aynı sorumluluğu taşıyan benzer ünvanlı görevlerde bulunan bir kısım personel bundan istisna edilmiştir. Kapsam dışı tabir edilen bu personel de bulundukları kuruluşların yönetim ve sermaye yapıları itibarıyla T.C. Emekli Sandığı kapsamında bulunan kuruluşlardır. Bu personelin T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilmemiş olmaları, çalışanların değil idarelerinin kusur ve ihmali sonucudur. İdarenin kusur ve ihmaliinden doğan bu eşitsizliğin bedelini özelleştirilen veya tasfiye edilen veya küçültülen kuruluşlarda çalışanlara yüklemek sadece Anayasa'nın 10. maddesine değil, 48, 49 ve 60. maddelerine de aykırılık oluşturmaktadır. Bu kuruluşlarda çalışmakta olan personelden bir kısmına veya başka kuruluşlarda benzeri görevleri yapanların önceden T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilmiş olmaları sonucu başka kuruluşlara nakillerine imkân hazırlamanın, büyük bir bölümünde idarelerinin kusur ve ihmali sonucunda mezkur sosyal güvenlik kuruluşuyla ilgilendirilmemiş olmaları dolayısıyla açıkta bırakmanın Anayasa'nın yukarıda arz ettiğimiz hükümleriyle bağdaşır bir yanı bulunmamaktadır.

3- Anayasa'nın 11. Maddesine Aykırılık:

Dava konusu 531 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, istihsaline yetki veren 3987 sayılı Kanun, Yüksek Mahkemenizce iptal edilmiş olmakla hukuki ve anayasal dayanaktan yoksun kalmıştır. Anayasa'nın bütün kurallarının, yasamayı, yürütmeyi ve idare makamlarını bağlayıcı niteliği karşısında kaynağını Anayasa ve Anayasa'ya uygun bir yetki kanunundan almayan bu Kanun Hükmünde Kararname'nin Anayasa'nın 11. maddesindeki kurala aykırılığı şüphesiz mütalaa edilmektedir.

4- Anayasa'nın 48, 49 ve 60. Maddelerine Aykırılık:

Anayasa'nın 18. maddesine göre hiçbir kimse zorla çalıştırılamayacağı gibi 48 ve 49. maddeleri de herkesin dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetine sahip bulunduğunu ve yine herkesin çalışma hak ve ödevine ilişkin genel kuralları vazetmiştir. Özelleştirme kapsamında bulunan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlardan büyük bir kısmının işsiz

birakılması Anayasa'nın söz konusu maddeleri ve devletin devamlılığı ile bağdaştırılmaz. Devletin çalışanları korumak ve işsizliği önleme gibi yüce görevi karşısında mevcut işsizler ordusuna yenilerini eklemesini, keza Anayasa'nın 49. maddesinde ifadesini bulan hükümleriyle bağdaştırmak mümkün görülmemektedir. Diğer taraftan Anayasa'nın 60. maddesinde öngörülen herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu ve devletin bu güvenliği sağlayacak her türlü tedbirleri alma yükümlülüğü karşısında yeni işsizlere ve mevcut sosyal güvenlikleri yok edilmek suretiyle yeni sosyal güvenlikten mahrum bir kitlenin yaratılması sosyal bir hukuk devleti ilkesiyle de ters düşmektedir. 531 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin bu yönüyle de Anayasa'nın 2, 48, 49 ve 60. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptali gerektiği düşünülmektedir.

5- Anayasa'nın 87 ve 91. Maddelerine Aykırılık:

Anayasa'nın 6, 7, 8 ve 9. maddelerinde ifadesini bulan kuvvetler ayrılığı ilkesinin bir gereği olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkilerine ilişkin 87. maddesi kanun koymak yetki ve görevini münhasıran yasama organına tevdi etmiştir. Her ne kadar bu madde içerisinde Bakanlar Kuruluna belli konularda ve sınırları da çizilmek suretiyle Kanun Hükmünde Kararname çıkartma yetkisinin verilebileceği de öngörülmüş ise de hiçbir zaman ve surette bu yetkinin yetki devri anlamını taşımayacağı da yine Anayasa'nın 7. maddesiyle 91. maddesindeki kurallarla, Yüksek Mahkemenizin bu konudaki müesses kararları dolayısıyla yerleşmiş yargı kararlarının gereğidir.

Dava konusu 531 sayılı Kanun Hükmünde Kararname Anayasa'nın bu açık hükümleriyle birlikte 11, 138 ve 153. maddeleri açısından değerlendirildiğinde de Anayasa'nın 87. ve 91. maddelerine aykırılığı şüphesizdir.

6- Anayasa'nın 138 ve 153. Maddelerine Aykırılık:

Gerek Anayasa'nın 138. maddesindeki "Yasama ve organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare mahkeme kararlarını hiçbir surette değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." kuralı ve gerekse 153. maddesinde ifadesini bulan Kanun veya Kanun Hükmünde Kararnamelerin iptal kararlarının yayımlandığı gün yürürlükten kalkacağı ve Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı kuralı karşısında, müstenidatı olan 3987 sayılı Yetki Kanunu'nun iptal edilmiş olması sebebiyle kanuni dayanaktan yoksun kalan 531 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin istihsal edilmiş olması Anayasa'nın 2, 6, 7, 8, 87 ve 91. maddeleri müvacehesinde hem bu maddelere ve hem de yine Anayasa'nın 138 ve 153. maddelerine aykırılık oluşturduğu düşünülmektedir.

Bütün bu sebeplerle 5.5.1994 tarihli ve 3987 sayılı Yetki Kanunu'na dayanılarak çıkarılan 531 sayılı Kanun Hükmünde Kararname bütünüyle mesnedi bulunan söz konusu Yetki Kanunu'nun iptal edilmiş olması sebebiyle kanuni dayanaktan yoksun bulunması yanında yasama organının yetkilerinin gasbı niteliğinde olması ve Anayasa'nın 2, 6, 7, 8, 10, 11, 48, 49, 60, 87, 91, 138 ve 153. maddelerine de aykırı olmakla iptali gerekmektedir.

Sonuç ve istem : Gerek Yüksek Mahkemenizce Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiş bulunan 5.5.1994 tarihli ve 3987 sayılı Yetki Kanunu'na istinaden Bakanlar Kurulunca istihsal olunan 6 Haziran 1994 tarihli ve 2. mükerrer 21952 sayılı Resmî Gazete ile yayımlanan 30.5.1994 tarihli ve 531 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin hukuki ve Anayasal dayanaktan yoksun bulunması ve gerekse taşıdığı hükümler itibarıyla Anayasa'nın 2, 6, 7, 8, 10, 11, 48, 49, 60, 87, 91, 138 ve 153. maddelerine aykırılığı dolayısıyla bütünüyle;

Esas Sayısı: 1994/64
Karar Sayısı: 1994/61

1- Yürütmesinin durdurulması,

2- İptal gerekçelerimiz bölümünde açıklanan sebeplerle iptali,

talebinden ibaret olup Ana Muhalefet Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu adına bu istikâmette karar verilmesini arz ve talep ederim.”